

ماهیت دینی، روحیه عدالت طلبی و استکبارستیزی انقلاب اسلامی؛ نظام جمهوری اسلامی ایران را از ابتدای شکل‌گیری، با کینه‌توزی و دشمنی معاندان داخلی و خارجی انقلاب مواجه ساخت. مروری گذر بر فهرست اقدامات استکبار جهانی و معاندان وابسته آنان در داخل، عمق کینه و دشمنی این دشمنان ملت و نظام را آشکار می‌سازد. اقدامات ننگی‌ی همچون جنگ تحملی، شکل‌گیری سازمان منافقین و حمایت از اقدامات تبروریستی آنان، طراحی کودتا، تجاوز‌های هواپی، دامن زدن به اختلاف‌های قومی و قبیله‌ای، تحریم‌ها و فشارها و جنجال‌های رسانه‌ای و مانند این‌ها؛ تنها بخشی از فهرست عریض و طویل خیانت‌ها و دشمنی‌های کسانی است که هر گز نخواسته‌اند با انتخاب آزادانه یک ملت کنار آمده و حاکمیت یک نظام دینی و الهی را بر تابند. با پایان جنگ تحملی و رحلت بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، دشمنی‌های استکبار و ایادی داخلی آنان افزایش چشمگیری یافت. در این میان برخی احزاب سیاسی با عملکرد ناشایانه خود، خواسته یا ناخواسته، در نقش ستون پنجم دشمن، به بحران‌ها و مشکلات نظام دامن زدند. در مواردی تراکم بحران‌ها و تنشی‌ها به حدی بود که اگر هوشیاری، تدبیر و مصلحت‌اندیشی مقام معظم رهبری نبود، امروز معلوم نبود از نام و نشان انقلاب اسلامی ایران چه باقی می‌ماند و سرنوشت این ملت و نظام چگونه رقم می‌خورد. آیا کسی جز ایشان می‌توانست این کوهه توامندانه سکان کشته از انقلاب را در میان امواج توفان‌ها و تندبادهای عظیم به سلامت به ساحل نجات رهنمون سازد؟ در این نوشانار با مروری کوتاه بر شاخص‌ترین بحران‌های دوران رهبری ایشان، تدبیر و هوشمندی مقام معظم رهبری در مدیریت این بحران‌ها را بازبینی می‌کنیم.

نقش رهبری در مدیریت بحران‌ها و جلوگیری از انحراف‌ها

کشتی انقلاب در دریای طوفانی

◀ محمد ملک‌زاده

تاریخی خود مشاهده کردند، در نهایت مجبور شدند با حالتی تحقیرآمیز به ایران بازگردند.

۱. بحران میکونوس

در ۲۶ شهریور ۱۳۷۱ شمسی، همزمان با افزایش نفوذ و اقتدار جهانی نظام جمهوری اسلامی ایران، در حادثه‌ای مشکوک در رستوران میکونوس آلمان، تعدادی از مخالفان سرشناس، اما بی خطر و نسبتاً معتل جمهوری اسلامی، هدف حمله چند نفر ناشناس مسلح قرار گرفته و کشته شدند.^۲

پنج سال بعد از این واقعه، در ۲۱ فروردین ۱۳۷۶ دادگاهی در آلمان بر مبنای شهادت تعدادی از منافقین تروریست، در حکمی موهن با متهم شناختن مستولان بلندپایه جمهوری اسلامی ایران، حکم بازداشت وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی را صادر نمود. به دنبال صدور این حکم سیاسی، رسانه‌های غربی و رژیم صهیونیستی در اقدامی برناهربازی شده، تبلیغات گسترده‌ای علیه نظام جمهوری اسلامی ایران به راه انداختند و هم‌زمان سفیر آلمان همراه با سفرای کشورهای اروپایی، در اقدامی هماهنگ ایران را ترک نمودند تا به زعم خود در بحرانی جدید علیه ایران، دولت اسلامی را به شکست و انفعال وادارند.

بدیهی است بحران میکونوس در صدد مژوی ساختن و تحقیر نظام جمهوری اسلامی ایران و مستولان بلندپایه آن بود، اما با تدبیر مقام معظم رهبری، در نهایت این کشورهای اروپایی بودند که تحقیر گردیده و با سرافکنی به ایران بازگشته‌اند. ایشان در پی این اقدام سیاسی، با قاطعیت فرمودند:

«اما نیازی به ارتباط با آلمان^۳ و اتحادیه اروپا نداریم، اما اگر آن‌ها تصمیم گرفتند مجدداً به ایران بازگردند - که البته ما هرگز در این راه پیش قدم و در خواست کننده نخواهیم بود - سفیر آلمان باید آخرین آن‌ها باشد».

اروپایی‌ها که از چنین اقدامی نتیجه‌ای نگرفته بودند و در ضمن، نیازمند برقراری رابطه با ایران بودند، مجبور شدند سفرای خود را به ایران بازگردانند و البته سفیر آلمان همان‌طور که مقام معظم رهبری دستور داده بودند، آخرین سفیری بود که به او اجازه داده شد به ایران بازگردد.^۴

تدبیر و مدیریت مقدارانه مقام معظم رهبری در این حادثه، باعث شد بار دیگر عزت و اقتدار جمهوری اسلامی در عرصه بین‌الملل برای همگان آشکار گردد. این ماجرا یادآور موضع مقدارانه و مدیریت عزتمندانه بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی^۵ در ماجراهای سلمان رشدی بود که در آن ماجرا نیز دولت‌های اروپایی پس از حکم تاریخی حضرت امام^۶، همین حرکت نمایشی بازگرداندن سفرای خود را به اجرا گذاشتند، اما چون ایستادگی امام را در حکم

یک‌سال بعد از بحران میکونوس و مواضع عزتمندانه مقام معظم رهبری در آن حادثه، نظام اسلامی با بحران دیگری موسوم به قتل‌های زنجیره‌ای - در دوره حاکمیت دولت نش آفرین اصلاحات - درگیر حادثی شد که اگر مدیریت حکیمانه رهبر معظم انقلاب به عرصه نمی‌آمد، معلوم نبود چه هزینه‌های سنگین‌تری بر نظام تحمل می‌گردید. در پروره قتل‌های زنجیره‌ای که «داریوش فروهر» به اتفاق همسرش و چند تن از نویسنده‌گان منتقد و در عین حال بی‌خطر و غیر متقد کشته شدند،^۷ وزارت اطلاعات در بیانیه‌ای اعلام کرد چند تن از افراد خودسر این وزارتخانه، مسئول این قتل‌ها بوده‌اند. این پروره در سه مرحله ارکان نظام را تهدید نمود که هر سه مرحله با مدیریت مدیرانه رهبری خشی شد:

مرحله اول: وقوع قتل‌ها
در یک تحلیل سطحی، شاید بتوان این قتل‌ها را با هدف خارج کردن جریان روشنفکری مخالف و منتقد از درون نظام ارزیابی کرد؛ اما در تحلیل کارشناسانه و عمیق، این قتل‌ها دو هدف را به اثبات می‌رسانند: نخست آن‌که این رویداد در راستای راهبرد استحاله و فروپاشی نظام جمهوری اسلامی از درون، فضای لازم را برای فعل شدن روشنفکران معاند و خط‌شکنی و سهم‌خواهی آنان از نظام دینی فراهم می‌سازد و دوم آن‌که این ماجرا می‌تواند ناظر به تسویه‌حساب‌های درونی جبهه روشنفکری معاند نیز باشد؛ زیرا همان‌گونه که اشاره شد، برخی از مقتولان (داریوش فروهر) واقعاً اعتقادی به راهبرد اصلاح طلبان برای تغییر نظام جمهوری اسلامی نداشتند و از این‌جهت مانعی در مسیر اصلاحات از نظر اصلاح طلبان بودند.

در مرحله اول؛ مقام معظم رهبری ضمن تأکید بر ضرورت تلاش مستولان جهت روشن کردن دست‌های پشت پرده این ماجرا، خواستار رسیدگی جدی به این موضوع شدند.

مرحله دوم: متهمن کردن نظام و جنگ روانی علیه آن
مرحله دوم پروره قتل‌های زنجیره‌ای، به راه اندختن جنگ روانی علیه ارکان نظام و نیروهای معتمد و انقلابی بود که به طور گسترده‌ای در عرصه تبلیغات سیاسی و روانی از سوی روزنامه‌های زنجیره‌ای در داخل و معاندان و دشمنان انقلاب در خارج به اجرا درآمد. نوک پیکان حملات متوجه اصل نظام یعنی ولایت فقیه، مستولان رده بالا و روحانیت و علماء بود و چنین القا می‌شد که عاملان ترور با فتوای مراجع و علماء دست به این اقدام زده‌اند.

مقام معظم رهبری در این مرحله ضمن آن‌که از بعضی مطبوعات با عنوان پایگاه دشمن یاد کردند و این جو سازی‌ها را یک شارلاتانیزم مطبوعاتی خوانندند،^۸ هرگونه اتهام علیه مستولان و سازمان‌های نظام را بی‌اساس خوانندند:

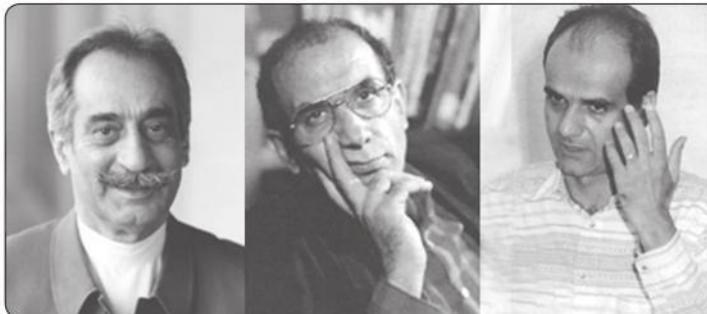
«این قتل‌ها به ضرر ملت ایران بود، به ضرر حکومت بود. یک گروه داخلی که جزو وزارت اطلاعات

بدین ترتیب در این حادثه آمیز نیز که نظام را با چالش‌های جدی مواجه ساخت، با مدیریت و تدبیر عالمانه مقام معظم رهبری، بحران به وجود آمده فروکش کرد و دشمنان و بدخواهان را از رسیدن به مقاصدشان ناکام گذاشت.

۳. بحران پروژه کوی دانشگاه

یکی دیگر از پروژه‌های التهاب آفرین در سطح جامعه اسلامی ایران، پروژه کوی دانشگاه تهران است که با توطئه و صحنه‌گردانی بیگانگان و اپوزیسیون داخلی و همراهی گروهی از ازادل و اویاش انعام گرفت و نظام را در حالی که هنوز التهاب ناشی از قتل‌های زنجیره‌ای فروکش نکرده بود، با چالشی بزرگ‌تر مواجه ساخت.

این داستان از آن‌جا آغاز شد که کمیسیون فرهنگی مجلس پنجم، طرحی را با عنوان «اصلاحیه قانون مطبوعات» مبنی بر منوعیت فعالیت مطبوعاتی برای بیگانگان و اعضاً گروهک‌های ترویستی و ضد انقلاب، منع دریافت کمک مالی از بیگانگان و التزام عملی مدیران مسئول و صاحبان امتیاز نشریات به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به تصویب رساند.^۸ همزمان با تصویب این طرح و ارسال آن به هیئت رئیسه مجلس، موجی از جنجال‌ها و شانتازهای تبلیغی از سوی روزنامه‌های زنجیره‌ای در راستای اهداف بیگانگان برای مقابله با این طرح به راه افتاد؛ از جمله روزنامه «سلام» با انتشار سند

محرمانه‌ای متسبب به وزارت اطلاعات با تیتر درشت، این طرح را متسبب به سعید اسلامی نمود که به دلیل نشر اکاذیب توقيف شد.

با توقیف روزنامه سلام، مطبوعات همسو با آن نشیره در ۱۷ تیر ۷۸ هم صدا با مخالف بیگانه به جنگ تبلیغی و روانی آشکار و صریح با نظام برخاستند و با تحریک دانشجویان و طرح شعارهای ساختارشکن از سوی آنان، سعی کردند دانشجویان را به مقابله علني با نظام وادارند. این اتفاقات با درگیری دانشجویان با نیروهای انتظامی و وارد شدن آنان به کوی دانشگاه و اخباری دروغ مبنی بر کشته شدن دانشجویان^۹، حادث ناگواری را رقم زد که رفت نظام را با تهدیدی جدی مواجه سازد؛ به ویژه آن که رسانه‌های بیگانه و روزنامه‌های زنجیره‌ای به طور مستقیم و غیرمستقیم چنین القا می‌کردند که حمله به کوی دانشگاه با دستور مستقیم رهبری صورت گرفته است؛ چرا که به استدلال آنان، تعدادی از نیروهای لباس شخصی با سر دادن شعارهای «یا زهرا» و حمایت از رهبر به خوابگاه حمله برداشت و به ضرب و شتم دانشجویان پرداختند! اما در این حادثه نیز باز این تدبیر و مدیریت حکیمانه رهبر معظم انقلاب بود که این تهدید را به فرستت تبدیل نمود و صحنه‌ای را که دشمنان نسبت به پیامدهای آن بسیار امیدوار شده بودند، به صحنه حضور و حمایت گسترده مردم از نظام مبدل ساخت.

موضوع گیری مقام معظم رهبری در برابر این حادثه، دارای چند

هم باشند، هرچه هم حالا فرض کنید که متعصب باشند و بنای این کار را داشته باشند، در سطوحی از وزارت اطلاعات که اهل تحلیل‌اند، امکان ندارد دست به چنین قتل‌هایی بزنند. این افرادی که کشته شدند، بعضی‌ها را ما از نزدیک می‌شناختیم، این‌ها کسانی نبودند که یک نظام، اگر بخواهد اهل این حرف‌ها باشد، سراغ این‌ها برود. اگر نظام جمهوری اسلامی اهل دشمن‌کشی است، دشمنان خودش را می‌کشند؛ چرا سراغ فروهر و عیالش برود؟ ... ایشان معروفیتی در میان مردم نداشت، نفوذی نداشت، دشمن بی‌خطری بود، انصافاً آدم ناجی‌بی هم نبود... کسی که مثل فروهر را می‌کشد، آیا می‌تواند دوست نظام باشد؟! می‌تواند برای نظام کار کند؟! چنین چیزی معقول است؟!

... بعضی از این دو سه نفر نویسنده‌ای هم که متأسفانه در این حادثه کشته شدند، اسمشان را بنده هم نشنیده بودم... جزو روشنفکران درجه یک این کشور نبودند. افرادی که مردم این‌ها را نمی‌شناستند، مردم از کتاب و نوشته‌ها و آثار فکری شان هیچ خبری ندارند و کسی از این‌ها حرفی نمی‌شنود، برد تبلیغی ندارند. آن دستی که به فکر می‌افتد

باید این‌ها را تصفیه کند و به قتل برساند. ... مگر می‌تواند بیگانه نباشد و تابع یک نمایشname از پیش طراحی شده‌ای باشد؟!^{۱۰}

مرحله سوم: ایجاد انحراف در روند رسیدگی به پرونده قتل‌ها مقام معظم رهبری از ابتدای شروع این پروژه، خواستار رسیدگی صریح و شفاف دولت به این حادثه شدند، ولی از آن‌جا که اصلاح طلبان احساس کردند روش شدن حقایق به نفع آنان نیست، سعی کردند در روند رسیدگی به پرونده قتل‌ها اخلاق ایجاد کنند. به همین دلیل بعد‌ها مقام معظم رهبری در حادثه ترور سعید حجاریان، در نامه‌ای خطاب به رئیس جمهور وقت سید محمد خاتمی، از به نتیجه نرسیدن پرونده قتل‌های زنجیره‌ای به شدت گلایه کردند:

... در موضوع قتل‌ها... تمام نشان موضع موجب بروز شایعات و ایجاد فضای تردید و ابهام شد. در این قضیه مشاهده می‌شود که متأسفانه برخی زبان‌ها و قلم‌ها به شدت سرگرم التهاب آفرینی و شایعه پردازی‌اند. بی‌تعهیی را به آن‌جا رسانده‌اند که علاوه بر نام آوردن از افراد و اشخاص، با اتهام‌های بی‌دلیل حتی سازمان‌های مسئول و مورد اعتماد و حتی سپاه و بسیج؛ یعنی مطمئن‌ترین حافظ امنیت ملی را زیر سؤال برده‌اند.^{۱۱}

**مرحله دوم پروژه
قتل‌های زنجیره‌ای،
به راه اندختن
جنگ روانی علیه
ارکان نظام و
نیروهای متعهد و
انقلابی بود که به
طور کستردۀای
در عرصه تبلیغات
سیاسی و روانی از
سوی روزنامه‌های
زنجره‌ای در
داخل و معاندان و
دشمنان انقلاب در
خارج به اجرا درآمد.**

دنبال استبداد و قلع و قمع مخالفان نبوده است که در برابر هتّاکان مخالف نیز صبور و مقاوم است:

«مگر من بارها نگفته‌ام در اجتماعات کسانی که مخالفاند، هیچ کس نباید رفتار خشنونت آمیز داشته باشد... حتی اگر یک حرفی که خون شما را به جوش می‌آورد، به زبان می‌آورند - مثلاً فرض کنید اهانت به رهبری کردند - باز هم باید سکوت کنید. اگر عکس مرا هم آتش زندند و یا پاره کردن، باید سکوت کنید... حالا فرض کنیم یک جوان یا یک دانشجوی فریب‌خورده‌ای هم حرفی زد و کاری کرد، چه اشکالی دارد؟ من از او صرف نظر می‌کنم».

بعد پنجم موضع گیری رهبری، متوجه ریشه‌یابی اصل حادثه و طراحان واقعی این صحنه‌ها بود:

بعد مهم و حساس است: بعد اول مربوط به اصل حادثه بود که ایشان آن را محکوم نموده و بر لزوم برخورد با عاملان آن تأکید کرددند:

«این حادثه تلخ، قلب مرا جریحه دار کرد. حادثه غیر قابل قبولی در جمهوری اسلامی بود؛ حمله به منزل و ماوا و مسکن جمعی، به هیچ وجه در نظام اسلامی قابل قبول نیست. جوانان این کشور - چه دانشجویان و چه غیر دانشجویان - فرزندان من هستند و هرگونه چیزی که برای این مجموعه‌ها مایه اضطراب و ناراحتی و اشتباه در فهم باشد، برای من بسیار سخت و سنجین است. هر کسی بوده فرق نمی‌کند، چه در لباس نیروی انتظامی، چه در غیر آن، مسلمان با کسانی که در نظام جمهوری اسلامی تحالف می‌کنند، باید برخورد شود...»

بعد دوم مربوط به مقابله با این القاتات دشمنان بود که سعی می‌کردند دانشجویان را مخالف نظام قلمداد کنند:

«اگر یک عاده نفوذی خواستند از فرصتی استفاده کنند و از آب گل‌آلود ماهی بگیرند، وارد اجتماع دانشجویان شدن و شعارهایی درست کردن و حرف‌هایی زدن؛ خیال نکنند که ما اشتباه

خواهیم کرد، نه ما اشتباه خواهیم کرد. ما مخاطب و طرف خودمان را می‌شناسیم. دانشجو فرزند ماست، متعلق به ماست، متعلق به این کشور است. دشمن است که می‌خواهد با نام دانشجو یا با نفوذ در میان دانشجویان فساد و تباہی کند. خود دانشجویان بایستی هوشیارانه متوجه باشند.»

در بعد سوم، ایشان ضمن تأیید اصل حضور جوانان و دانشجویان در جریانات سیاسی، بر لزوم نظم و انضباط در این امر تأکید نمودند:

«من معتقدم که جوان مملکت بایستی در همه میدان‌ها حضور و آمادگی داشته باشد، متنها با انضباط.»

در بعد چهارم، ایشان با این ذهنیت که این حادثه در دفاع از ولایت و مورد رضایت رهبری بوده، به مقابله برخاستند:

«این گونه حرکاتی که ملاحظه شد کسانی به دانشگاه حمله کنند... با هر نامی انجام گیرد، غلط و محکوم است؛ اگر با نام دفاع از دین هم انجام گیرد، غلط است؛ اگر با نام دفاع از ولایت هم انجام گیرد، غلط است...»

ایشان همچنین ثابت کردند که نظام اسلامی نه تنها هرگز به

پروژه کوی دانشگاه
تهران با توطن
و صحنه‌گردانی
بیکانکان و
اپوزیسیون داخلی
و همراهی گروهی
از ارادل و اوپاش
انجام گرفت و نظام
رادر حالی که هنوز
التهاب ناشی از
قتل‌های زنجیره‌ای
فروکش نکرده بود.
با چالشی بزرگتر
مواجه ساخت.

«... دشمنان اصلی ما در سازمان‌های جاسوسی، طراحان این قضایا هستند. این پولی که مجلس آمریکا تصویب کرد که باید برای مبارزه با نظام اسلامی صرف شود... برای همین طور طراحی‌هایی مصرف می‌شود.»^{۱۰}

سخنان روشنگرانه و آگاهی‌بخش مقام معظم رهبری، روح حماسی در میان ملت ولایتمدار ایران دمید و ملت با راهپیمایی ۲۳ تیر ۱۳۷۸، همچون موجی خروشان به صحنه آمد و با این اقدام، نقشه‌های دشمنان و بدخواهان نظام را نقش بر آب ساخت.

۴. پروژه تور سعید حجاریان

به دنبال پروژه‌های قتل‌های زنجیره‌ای و حادثه کوی دانشگاه تهران، پرده سوم نمایشنامه به نمایش گذاشته شد^{۱۱} و با انتساب این ترور به نیروهای انقلابی و سپاهی، سعی شد تا مردم از این نیروی انقلابی سلب اعتماد کنند. مقام معظم رهبری بالافصله بعد از این حادثه، با جنایت آمیز خواندن این اقدام، آن را محکوم نموده و ایجاد جو سوء ظن و بدینی را بزرگ‌ترین خدمت به طراحان و عاملان این توطنی دانستند:

اصلاحات که در این مورد مقصراً شناخته شدند، مورد محکمه قرار گرفتند.^{۱۴}

در انتخابات مجلس هفتم نیز برخی گروههای سیاسی، بحرانی جدید آفریدند. در آستانه انتخابات مجلس هفتم، تعدادی از نمایندگان دگراندیش مجلس ششم، به بهانه اعتراض به رد صلاحیت تعدادی از نمایندگان مجلس ششم برای شرکت در انتخابات هفتم، در مجلس به تھص دست زدند و از این طریق خواستار عدم برگزاری انتخابات و یا تعویق آن از مهلت مقرر (اول اسفند) شدند. در این واقعه نیز ایشان با تأکید بر ملاک دانستن قانون، از شورای نگهبان هم خواستند دایره احراز صلاحیت‌ها را خیلی تنگ نگیرند.^{۱۵}

بعد از این سخنان رهبر انقلاب، شورای نگهبان صلاحیت‌ها را مجدداً مورد بررسی قرار داد و صلاحیت هزار و صد و شصت نفر دیگر را تأیید کرد. با این حال هنوز مدعیان اصلاحات راضی نبودند و دم از تعویق انتخابات می‌زدند، اما قاطعیت رهبری اجازه هرگونه مسامحه و اهمال در برگزاری انتخابات را از همگان سلب نمود:

«انتخابات باید در موعد خود - روز اول اسفند - بدون حتی یک روز تأخیر انجام گیرد.»^{۱۶}

ایشان همچنین به مسئولان هشدار دادند که کناره‌گیری و استغفا به منظور برگزار نکردن انتخابات، خلاف قانون و شرع مقدس اسلام است و کسی حق انجام این کار را نخواهد داشت.

۶. طرح تغییر قانون مطبوعات

پس از آن که مجلس پنجم در آخرین روزهای عمر خود به رغم تمام مخالفت‌ها - که در غائله کوی دانشگاه اشاره شد - قانون جدید مطبوعات را تصویب کرد و راه هرگونه سوء استفاده احتمالی را بر معاندان نظام مسدود ساخت. مجلس ششم که اکثریت آن را مدعیان اصلاحات تشکیل داده بودند، تصمیم گرفت با تغییر مجدد این قانون، حاشیه امنی برای فعالیت‌های خود و برآندازان نظام به وجود آورند.^{۱۷} ایشان برای اجرای مقاصد خود، همسو با مخالف بیگانه، تبلیغات روانی گسترده‌ای به راه انداختند تا به اصطلاح خود، مقاومت‌ها را در هم شکنند؛ غافل از آن که مدیریت حکیمانه رهبر انقلاب، هرگونه اقدامی علیه مصالح نظام را ناکام خواهد ساخت. ایشان روز یکشنبه ۱۶ مرداد ۱۳۷۹ در حالی که طرح تغییر قانون مطبوعات در صحن علنی مجلس ششم مطرح می‌شد، با نوشتن نامه‌ای خطاب به ریاست مجلس شورای اسلامی و نمایندگان مجلس، قاطعنه از ادامه انحراف و فتنه‌ای خطرناک جلوگیری کردند و خواستار خارج شدن این طرح از دستور کار مجلس شدند.^{۱۸}

۷. بحران در جریانات بعد از انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸

یکی از بحران‌های گسترده‌ای که هزینه‌های زیادی بر نظام تحمیل کرد، حوادث مربوط به فته سال ۸۸ بود. ظاهر این رویداد تاریخی، اعتراض به نتیجه انتخابات ریاست جمهوری با ادعای واهی تقلب بدون هیچ‌گونه دلیل و مدرک محکمه‌پسند بود که با استفاده از روش‌های غیرقانونی و کشاندن اعتراضات به سطح خیابان‌ها به وقوع پیوست. از

«ترور ناجوانمردانه نایب رئیس شورای شهر تهران که در چند روز گذشته اتفاق افتاده، اقدام جنایت‌آمیزی است که می‌تواند بخشی از یک توطئه خطرناک بر ضد مصالح کشور، ملت و نظام اسلامی باشد. ایجاد ناامنی و پایید آوردن جو وحشت و اضطراب برای شهروندان، از هدف‌هایی است که

همیشه توطئه‌گران و دشمنان ایران اسلامی در پی آن بودند و این حادثه ... در جهت همان خواسته شیطانی و خیانت‌آمیز است. اینجانب وجود توطئه‌ای سازمان یافته را که آرامش ملی و استحکام نظام اسلامی را آماج ساخته، در این ترور شوسم احساس می‌کنم و همه دستگاه‌های مسئول را به پیگیری هوشیارانه آن فرا می‌خوانم...»^{۱۹}

۵. بحران در انتخابات دوره‌های ششم و هفتم مجلس شورای اسلامی

در انتخابات دوره ششم مجلس شورای اسلامی، بحران درباره تقلب صورت گرفته در بعضی حوزه‌های رأی‌گیری پایید آمد و به همین دلیل شورای نگهبان نیز حاضر به تأیید انتخابات کشود را نیز در دست داشت، حاضر به پذیرش رأی نظراتی شورای نگهبان نشد و حملات گستره‌ای علیه این شورا ترتیب داد. با بالا گرفتن اختلافات، شورای نگهبان در نامه‌ای به رهبر انقلاب از ایشان راهنمایی خواست. رهبر انقلاب در پاسخ به این نامه، فقط صندوق‌هایی که از نظر شورای نگهبان مخدوش بودن آنها محرز گردیده را باطل دانست و در عین حال دستگاه قضایی و بازرسی را موظف دانست که عاملان تخلف در صندوق‌های مخدوش

را شناسایی و تحت تعقیب قانونی قرار دهند.^{۲۰} به این ترتیب غائله انتخابات مجلس ششم با مدیریت مقام معظم رهبری خاتمه پیدا کرد و برخی از مسئولان وزارت کشور دولت

در دوره‌ای که
مدعیان اصلاحات
 فقط شعار «اصلاح»
 سر می‌دادند مقام
 معظم رهبری در
 موضوع‌گیری‌های
 مختلف، بر
 اصلاحات واقعی
 همچون مسئله
 عدالت، مبارزه
 با فقر و فساد و
 تبعیض تأکید کرده
 و این امور را به
 مطالبات اصلی
 مردم در سال ۸۴
 تبدیل نمودند.

چنانچه با دقت بیشتری بخواهیم نقش مدیریتی رهبر انقلاب در فتنه ۸۸ را مورد بررسی قرار دهیم، باید آن را به دو مقطع قبل و بعد از انتخابات تفکیک نماییم:

الف) مقطع قبل از انتخابات
از ماهها قبل از برگزاری انتخابات تا روز برگزاری آن در ۲۲ خرداد ۸۸ شاخص‌ترین و مهم‌ترین گزینه‌های مدیریتی رهبر معظم انقلاب به شرح ذیل می‌باشد:

۱. تعیین و تبیین خطوط کلی
تا پیش از برگزاری انتخابات در ۲۲ خرداد ۸۸ همچون انتخابات گذشته، مقام معظم رهبری با تعیین خطوط کلی، خواسته‌ها و مطالبات اساسی جامعه اسلامی را متذکر شده، شرایط و ویژگی‌های کلی گزینه اصلاح در مسیر انقلاب و اهداف و آرمان‌های آن را بیان فرمودند. شکل‌گیری فضای عدالت‌خواهی و مبارزه با فساد و تجمل‌گرایی در آستانه انتخابات سال ۸۴ بحق محصول به راه انداختن این گفتمان از سوی مقام معظم رهبری در سال‌های پیش از آن بود.

در دوره‌ای که مدعيان اصلاحات فقط شعار «اصلاح» سر

می‌دادند و به جای پرداختن به اصلاحات واقعی، با طرح

مسایل حاشیه‌ای و انحرافی در مسیر ضد اصلاح گام

برمی‌داشتند، ایشان در موضوع‌گیری‌های مختلف، بر اصلاحات

واقعی همچون مسئله عدالت، مبارزه با فقر و فساد و تبعیض

تأکید کرده و این امور را به مطالبات اصلی مردم در سال

۸۴ تبدیل نمودند.

۲. تأکید بر مشارکت حداکثری

همواره یکی از سیاست‌های کلی نظام و مقام معظم رهبری در انتخابات مختلف، حضور و مشارکت حداکثری بوده است. با تدبیر و تأکید مقام معظم رهبری، ما شاهد رکورددگانی

ویژگی‌های خاص این پرروزه فتنه‌آمیز آن بود که متأسفانه صحنه‌گردانان این حوادث، کسانی بودند که در درون نظام قرار داشتند و سال‌ها در مسئولیت‌های مهم و کلیدی خدمت نموده و قانون‌گرایی و احترام به قانون را سرلوحه شعارهای خود ساخته بودند. این افراد با اصرار بر پیمودن مسیرهای غیرقانونی - با وجود راههای قانونی - برای پی‌گیری مطالبات و خواسته‌های واهم و بدون دلیل خوش، نظم و امنیت و آرامش جامعه را به هم ریختند و عملاً در مسیر براندازی نظام و مقابله با جمهوری اسلامی حرکت کردند.

بدیهی است در چنین شرایطی بدخواهان و مخالفان داخلی و خارجی نظام، تمام تلاش خویش را برای سوء استفاده از فضای به دست آمده به کار بستند. در این فضا سیل عظیم تبلیغات منفی و جنگ روانی رسانه‌های غربی از سوی دشمنان قسم خورده نظام اسلامی، به نام دفاع از حقوق و آزادی ملت (!) علیه نظام مردمی جمهوری اسلامی به راه افتاد. گرچه دشمنی‌های استکبار علیه ملت مسلمان ایران تازگی نداشته است، اما به دلیل آن که این حوادث - با برخورداری از شرایط و ویژگی‌های منحصر به فرد - یکی از پیچیده‌ترین شرایط سه دهه گذشته انقلاب اسلامی را به خود اختصاص داد و به واسطه آن بسیاری از ظرفیت‌ها و واقعیت‌های جمهوری اسلامی محک خورد و به آزمون گذاشته شد، جا دارد با دقت بیشتری آن را بررسی نموده و نقش مدیریتی مدیرانه مقام معظم رهبری در این واقعه را بیش از حوادث دیگر مورد توجه قرار دهیم؛ چرا که این حادثه، ویژگی‌ها و ظرفیت‌های علمی، راهبردی و مدیریتی مقام معظم رهبری را به دلیل بزرگی و عمق فتنه، بیش از سایر حوادث اشکار کرد و از این جهت می‌تواند الگوی مناسبی برای عملکرد مدیران و مسئولان در سطوح مختلف نظام قرار بگیرد.

از ویژگی‌های خاص این پرروزه فتنه‌آمیز آن بود که متأسفانه آن بود که متأسفانه صحنه‌گردانان این حوادث، کسانی بودند که در درون نظام قرار داشتند و سال‌ها در مسئولیت‌های مهم و کلیدی خدمت نموده و قانون‌گرایی و احترام به قانون را سرلوحه شعارهای خود ساخته بودند.

هدف مرکزی این راهبرد به حساب می‌آمد، ایستادگی و قاطعیت ایشان در برابر فشارها، جریان فتنه را در مقاطع گوناگون کاملاً مأیوس کرد. بعد از خطبه‌های نماز جمعه روز ۲۹ خرداد، گرچه مخالفان و فتنه‌گران از تسليم شدن رهبر انقلاب در برابر فشارها مأیوس شدند، اما با به راه اندختن حوادث روزهای قدس، ۱۳ آبان، ۱۶ آذر و تاسوعاً و عاشورا تا ۲۲ بهمن، مذبوحانه تلاش کردند با تحميل فشارها از نظام امتیاز بگیرند، ولی با ایستادگی رهبر انقلاب بر مواضع اصولی خود و راهپیمایی سراسری مردم ولايت‌مدار ایران در ۹ دی ۸۸ و سپس ۲۲ بهمن، توطه فتنه‌گران به کلی نقش برآب شد. مدیریت بحران از سوی رهبر انقلاب، چند گزینه اساسی داشت:

۱. تأکید بر قانون و عدم پذیرش مطالبات غیرقانونی ایشان در ابتدا نامزدها و معترضان به نتیجه انتخابات را به تمکین در برابر قانون فراخواندند و خواستار آن شدند که ایشان مطالبات خود را از طریق مجازی قانونی پی‌گیری نمایند. با نمایندگان نامزدهای معترض دیدار انجام شد، مدت زمان اعتراض به انتخابات با ارائه ادله و شواهد افرایش یافت و در عین حال ایشان با قاطعیت اعلام نمود که نظام زیر بار مطالبات و بدعشهای غیرقانونی نخواهد رفت و در ضمن هشدار دادند که این جریان تصور نکند با حرکات خیابانی می‌تواند یک اهرم فشاری علیه نظام درست کند و مسئولان

نظام را وادار کنند که به مطالبات غیرقانونی آن‌ها تن بدند.^{۲۰}

۲. تأکید بر درونی بودن اختلافات گزینه دوم در مدیریت بحران از سوی رهبری، متوجه دشمنان چنگ روانی دشمن که سعی می‌کرد اختلافات به وجود آمده و رقابت‌های انتخاباتی را در برابر نظام قلمداد کند، شرکت‌کنندگان در انتخابات را در خط انقلاب و از درون نظام معرفی کردن.^{۲۱}

۳. موضع گیری مقتدرانه در برابر دخالت‌های بیگانگان یکی از خطوط اساسی مدیریت رهبری، موضع گیری قاطعانه و باصلات ایشان در برابر توطنهای و دخالت‌های بیگانگان است. استکبار در حوادث بعد از انتخابات ۸۸ به طور صریح با هشدار به رفته‌های مداخله جویانه آنان، اقدام نظام را در برابر استکبار جهانی به اثبات رساند.^{۲۲}

۴. قاطعیت در برخورد با نیروهای خودی مختلف بدیهی است تأکید رهبر انقلاب درباره عمل به قانون، شامل

مشارکت ۸۵ درصدی در انتخابات دهم ریاست جمهوری بودیم، بی‌تر دید نصاب شکنی حضور ۴۰ میلیونی مردم در این انتخابات که مایه اقتدار و ثبت نظام مردم‌سالاری دینی است، یکی از مؤلفه‌های تدبیر رهبر انقلاب در شکل‌گیری این حمامه تاریخی به شمار می‌آید. ایشان در سخنرانی‌های متفاوت خود، با تأکید بر اهمیت اصل انتخابات، افسای برنامه‌ها و توطه دشمنان علیه نظام اسلامی، ترسیم چشم‌انداز مشبّت و امیدبخش آینده نظام، ابراز اعتماد به انتخاب مردم و تقویت فضای رقابتی و آزاد در انتخابات، بستر این حضور گسترشده و میلیونی را فراهم ساختند.

۳. هشدار به خدشه وارد کنندگان به انتخابات و تردیدافکنی درباره سلامت آن

در طول تاریخ انقلاب، دشمنان همواره از مدت‌ها قبل از برگزاری انتخابات تا بعد از آن، نسبت به سلامت انتخابات خدشه وارد می‌ساخته‌اند. در این انتخابات نیز همین پروژه تکرار شد. بنابر این، رهبر انقلاب نیز از مدت‌ها قبل از روز ۲۲ خرداد به خصوص در سخنرانی اول فروردین ۸۸ در

مشهد، نسبت به زیر سؤال بردن سلامت انتخابات هشدار دادند.^{۲۳}

۴. مدیریت فضای ملتهب

به دنبال برگزاری مناظره‌های انتخاباتی که برای نخستین بار به این شکل در تاریخ انقلاب روی داد، فضای ملتهبی در جامعه حاکم شد که عملکرد نامزدهای انتخاباتی و طرفداران آن‌ها، این فضا را تشادید کرد. اوج این

فضاسازی، مربوط به نامه آقای هاشمی رفسنجانی خطاب به رهبر انقلاب بود که با رسانه‌ای و علني شدن آن، فضا ملتهب‌تر گردید. رهبر انقلاب با مدیریت صحیح این فضا، اجازه هرگونه سوء استفاده دشمنان و مخالفان را سلب نمود.

ب) مقطع بعد از انتخابات بعد از برگزاری انتخابات و آشکار شدن نتایج آراء، به دلایلی که اشاره شد، فتنه بزرگی به راه افتاد که اگر مدیریت و روشنگری‌های مقام معظم رهبری نبود، چه بسا فضا برای دوستداران حق بسیار تیره و تارتر می‌گردید. رهبر انقلاب در راستای مدیریت این فضای فتنه‌آلود، دو خط مشی اساسی به طور همزمان در پیش گرفتند:

خط مشی اول؛ مقاومت در برابر فتنه‌گران و مخالفان و مدیریت صحیح بحران هدف اساسی حرکت جریان فتنه در انتخابات ۸۸ عقب‌نشینی نظام از مواضع اصولی خود بود و از آن‌جا که رهبر انقلاب

هدف اساسی
حرکت جریان فتنه
در انتخابات ۸۸
عقب‌نشینی نظام
از مواضع اصولی
خود بود و از آن‌جا
که رهبر انقلاب
هدف مرکزی این
مدیریت به حساب
می‌آمد، ایستادگی
و قاطعیت ایشان
در برابر فشارها،
جریان فتنه را در
مقاطعه گوناگون
کاملاً مأیوس کرد.

حساب شده رسانه‌ای، دروغ پراکنی و تهمتزنی آنان، فضای را بیش از پیش غبارآلود می‌ساخت، مزید بر علت گردید. مقام معظم رهبری یک تنه در برابر این جریان ایستاد و با روشنگری‌ها و تنبیه افکار عمومی، با مظلومیت خاصی به دفاع از نظام برخاست. ایشان در این راه گرچه متهم فشارها و سختی‌های فراوان شد، اما با مدیریت صحیح توانست ابهامات و غبارهای فتنه را کنار زند و جریان حق را برای دوستداران حقیقت تبیین نماید.

۲. بصیرت افزایی و تبیین خطوط حق از باطل
رهبری انقلاب در این جریان، «بصیرت» را به عنوان یک گفتمان راهبردی در مسیر روشنگری و شفافسازی فضای انتخابات، با صبر و حوصله مثال‌زدنی، به صورت گام به گام و مرحله به مرحله، خطوط فتنه را تبیین و ویژگی‌های حق و باطل را معرفی کرد. ایشان به جای دستگیری و محکمه سران فتنه - که خواسته اکثریت دوستداران نظام بود، اما

فتنه را پیچیده‌تر می‌ساخت
- بر راهبرد روشنگری و
بصیرت افزایی پاشاری نمود
تا به تدریج فضا شفاف و
زمینه‌های ظهور و بروز
فتنه‌گران کاهش یافت. نتیجه
این مدیریت، راهپیمایی
سراسری و عظیم ۹ دی و
۲۲ بهمن ۱۳۸۸ بود.

رهبر انقلاب در فاصله بعد از برگزاری انتخابات تا ۲۹ خطبه‌های نماز جمعه خداداد، تمام تلاش خود را بر حفظ جریان غیر پیروز در چارچوب نظام و جلوگیری از شکسته شدن مرزهای قانونی توسط آنان نمود.^{۲۴}

بعد از خطبه‌های ۲۹ خداداد که نقطه عطفی در این وقایع به حساب می‌آمد و ایستادگی قاطع‌انه رهبری در برابر درخواست‌های غیرقانونی، یک مرحله مهم از ریشه‌ها در جریان فتنه خصوصاً بدنه مردد آن صورت گرفت. از این مقطع تا حادثه روز عاشورا، نظام با در پیش گرفتن صبر و حوصله حداقلی، فرست زیادی در اختیار فتنه‌گران برای بازگشت از موضع غیر اصولی خود قرار داد.

در این مدت، رهبر انقلاب با تفکیک خط نفاق و اغتشاش از مردم مسلمان ایران، گفت و گو با نخبگان و خواص به منظور اصلاح ذهنیت‌ها، افشاگری و روشنگری در خصوص نقش استکبار و توطنه آنان، محاکوم نمودن برخی تندروی‌ها در برخورد با جریان فتنه (همچون حادثه کهریزک و کوی دانشگاه)، تأکید به خواص برای پرهیز از سخنان یا رفتارهای ابهام‌آمیز، تأکید بر جذب حداقلی و دفع حداقلی به عنوان سیاست کلی نظام، بازخوانی حادث تاریخ انقلاب و اسلام در برابر جریانات فتنه‌گون و ... تلاش نمودند به

همه گروه‌ها و جریانات می‌شود. بعد از وقوع حوادث و اغتشاشات خیابانی، برخی تخلفات در برخورد با عاملان این حوادث به وقوع پیوست که حادثه کوی دانشگاه و قضیه کهریزک از جمله آن‌هاست. این اتفاقات دستاویز مهمنه برای دشمنان انقلاب به وجود آورد تا چهره انقلاب و نظام را تخریب نموده و جمهوری اسلامی را به نقض آزادی و حقوق بشر متهم سازند. در برابر این حادث، رهبر انقلاب با قاطعیت و هوشیاری، دستور پی‌گیری قاطع و جدی این موضوع و برخورد سریع دستگاه قضایی با مخالفان را صادر نمودند.^{۲۵}

خط مشی دوم: روشنگری و تنبیه افکار عمومی
ویژگی دوم مدیریت رهبری که همزمان با خط مشی نخست انجام گرفت، روشنگری و تنبیه افکار عمومی در شرایطی بود که جریان فتنه، فضا را غبارآلود و تیره و تار ساخته بود. در این زمینه چند نکته قابل ذکر می‌باشد:

۱. تحلیل حوادث در قالب فتنه
مقام معظم رهبری در سخنرانی‌های روشنگرانه خود، با فتنه خواندن حوادث بعد از انتخابات، به روشنگری و تنبیه افکار عمومی پرداختند. با مروری بر اتفاقات مربوط به این انتخابات، ویژگی‌های فتنه‌آمیز بودن این جریان را حداقل در دو شاخه اصلی می‌توان ذکر کرد:

۱-۱- عدم تفکیک حقیقت با شخصیت

یکی از دلایل فتنه‌آمیز بودن این جریان، خلط ناخوداگاه حقیقت با شخصیت از سوی گروه‌ها و جریانات مختلف بود. شخصیتی چون «میرحسین موسوی» یا «مهدی کروبی»، از شخصیت‌های سابقه‌دار و انقلابی در نظام جمهوری اسلامی بودند. برای بسیاری باورپذیر نبود که این‌ها در برابر نظام و انقلاب بایستند و منافع

فردی و شخصی را بر مصلحت عمومی ترجیح دهند. در حقیقت جایگاه انقلابی و سابقه این افراد، بطلان مواضع آنان را از صراحت انداده بود و رد کردن مواضع آنان، به راحتی برای همگان ممکن نبود.

۱-۲- عدم تفکیک حواشی جریان پیروز از اصل انقلاب و نظام

برخی حواشی منفی و نقاط ضعف جریان پیروز انتخابات، فضای را برای بسیاری تیره و تارتی و غیرشفاف ساخت. برخی گفتارها و عملکردهای آقای احمدی نژاد، مناظره‌های انتخاباتی، دفاع‌های نابجا از برخی اطرافیان و امثال این‌ها باعث شد حق در سایه این مسائل با ابهام و تردید مواجه گردد. در این میان، ضعف بصیرت برخی خواص بر ابهام آمیز و فتنه‌آلودی فضای بیشتر کمک کرد و در این میان جنگ روانی و رسانه‌ای گستردۀ دشمن که با فضاسازی‌های گسترده و

صورت تدریجی، فضا را برای همگان روشن سازند. با این روشنگری‌های مقام معظم رهبری، مقطع بعد از حادثه عاشورا تا راهپیمایی ۹ دی و بعد از آن، به مقطع نمایش اقتدار مردمی نظام و انزوای جریان فتنه تبدیل شد و حباب توهم جریان فتنه فرو نشست.

آنچه گذشت، اشاره به بخش اندکی از نقش رهبری در مدیریت بحران‌ها و جلوگیری از انحرافات و نمونه‌ای از هوشمندی و توانمندی ایشان از زمان به دست گرفتن سکان انقلاب بعد از رحلت بنیانگذار کبیر جمهوری اسلامی تاکنون بود. تدبیر حکیمانه و پیش‌عمق مقام معظم رهبری در سکان‌داری انقلاب اسلامی ایران در طول این مدت، به افزایش اقتدار نظام مردمی جمهوری اسلامی، انزوای سیاسی مخالفان و دشمنان و بالا رفتن ضربت امنیتی کشور و آستانه تحمل نظام انجامید و نظام اسلامی را در برابر امواج سهمگین توفان‌های شدید به سمت ساحل نجات و سعادت رهمنومن ساخت و این گونه مردم ولایت‌مدار ایران اسلامی، با پشتیبانی از ولایت فقیه؛ نظام و انقلاب را در برابر هر تهدید داخلی و خارجی بیمه می‌سازند.

۱۶. بیانات مقام معظم رهبری؛ ۸۲/۱۱/۱۵

۱۷. در این راستا، محضر رضا خاتمی؛ دبیر کل حزب مشارکت، اعلام کرد: اکنون مهم‌ترین مسئله سیاسی ما که می‌تواند خیلی راحت برطرف شود، محدودیت‌های بسیار شدیدی است که برای مطبوعات به وجود آمده است. مادر صدد هستیم در اوین قدم‌هایمان، محدودیت‌های شبه‌قانونی، قانونی و غیرقانونی مطبوعات را برداریم. (روزنامه بهار، ۷۹/۳/۲۳)

۱۸. روزنامه کیهان؛ ۷۹/۵/۱۶

۱۹. ایشان با شناخت کاملی که از اهداف معاندان نظام برای ضربه زدن به اعتماد مردم نسبت به انقلاب داشتند، نسبت به این موضوع هشدار داده و فرمودند: انتخابات به فضل الهی و به حول و قوه الله، انتخابات سالی است. من می‌بینم بعضی‌ها در انتخاباتی که دو سه ماه دیگر انجام خواهد گرفت، از حالا شروع کرده‌اند به خدشه کردن. این چه منطقی است؟ این چه فکری است؟ این چه انصافی است؟ این همه انتخابات در طول این سی سال انجام گرفته است - در حدود سی انتخابات - مسئولان وقت در هر دوره‌ای رسماً متعهد شده‌اند و صحت انتخابات را تضمین کرده‌اند و انتخابات صحیح بوده است. چرا بی خود خدشه می‌کنند، مردم را متزلزل می‌کنند، تر دید ایجاد می‌کنند؟ (ستخرانی در حرم رضوی علیه السلام، ۸۸/۱)

۲۰. خطبه‌های نماز جمعه تهران؛ ۸۸/۳/۲۹

۲۱. ایشان در خطبه‌های ۲۹ خرداد ۸۸ فرمودند: مسئله، مسئله درونی نظام است... دعوا بین نظام و بیرون نظام نیست، دعوا بین انقلاب و ضد انقلاب نیست، اختلاف بین عناصری در درون چارچوب نظام است. آن مردمی هم که به این چهار نفر رأی دادند، این‌ها هم با اعتقاد به نظام رأی دادند... مردم هم در چارچوب نظام عمل کردند... همه‌شان درون چهار انقلاب‌اند، متعلق به نظامند. خط انقلاب چهل میلیون رأی دارد، نه بیست و چهار میلیون که رأی به رئیس جمهور منتخب است.

۲۲. ایشان در سالروز ولادت حضرت علیؑ مورخ ۸/۱۵/۷۷ با اخطار به سران قدرت‌های غربی فرمودند: ...ما اخطار می‌کنیم، ملت ایران به سران بعضی از کشورها که سعی می‌کنند از یک مسئله داخلی کشورمان علیه ملت ایران استفاده کنند، اخطران می‌کند، حواس‌تان جمع باشد ملت ایران عکس العمل نشان می‌دهد. این راهم بدانند، سران کشورهای استکباری بدانند، مداخله‌گران فضول در مسائل جمهوری اسلامی بدانند، ملت ایران بین خودشان اگر اختلاف هم داشته باشد، وقتی پای شما دشمنان ملت ایران به میان بیاید، همه با هم متحد می‌شوند، یک دست واحد، یک مشت محکم علیه شما می‌شوند».

۲۳. بیانات مقام معظم رهبری در جمع دانشجویان و نخبگان علمی؛ ۸۷/۶

۲۴. مقام معظم رهبری در روز ۲۴ خرداد، مهندس میرحسین موسوی را به حضور پذیرفت و این در حالی بود که وی با صدور بیانیه‌ای انتخابات را به شعبدۀ بازی تشبیه کرد و اعلام نمود اسیر و تسلیم نتایج آن نخواهد بود. رهبر انقلاب با تأکید بر پیگیری مطالبات از طریق مجاری قانونی، وی را از عاقب و پیامدهای چنین مواضعی بر حذر داشت.

پی‌نوشت‌ها:

۱. میکونوس در اصل نام جزیره‌ای یونانی است که در دریای مدیترانه واقع شده است، اما یکی از رستوران‌های آلمان نیز این نام را برای خود برگزیده است.

۲. در این حادثه ترویرستی، با نقش آفرینی بنی صدر، رژیم صهیونیستی و گروهک منافقین؛ صادق شرکنی دبیر کل حزب موقرات کردستان و سه تن از همکران وی کشته شدند.

۳. ر.ک؛ یحیی فوزی، تحولات سیاسی اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی در ایران، ۱۳۵۷-۱۳۸۰، تهران: مؤسسه تقویم و نشر آثار امام خمینی

۴. ۱۳۸۴، ج ۲، صص ۳۵۸-۳۵۷

۴. این پژوهه چهار مقتول داشت: داریوش فروهر و همسرش و دو نویسنده به نام‌های مختاری و پوینده. کلیه افراد کشته شده در این قتل‌ها، افرادی غیر متفاوت و بی خطر برای نظام بودند. به عنوان مثال آقای داریوش فروهر فقط رهبر یک حزب کوچک پنج نفره به نام «ملت» بود که به دلیل تکروه‌ها و مخالفت‌های آشکارش از سوی هیچ حزب یا گروه خطوطی جدی حمایت نمی‌شد؛ به همین دلیل مخالفت‌های او با نظام نیز خطوطی به حساب نمی‌اید. بقیه افراد نیز غالباً از اعضای بریده، منعمل یا چپ‌گرای کانون نویسنده‌گان بودند که به دلیل عدم هماراهی با دیدگاه‌های کلی اصلاح طلبان، در درس‌های زیادی برای آنان به وجود آورده بودند.

۵. ر.ک؛ روزنامه کیهان، ۷۹/۲/۲۱

۶. ر.ک؛ روزنامه کیهان، ۷۷/۱۰/۲۰. (خطبه‌های نماز جمعه تهران؛ ۷۷/۱۰/۱۹)

۷. ر.ک؛ همان، ۷۷/۱۲/۲۸

۸. در دوره اصلاحات، مطبوعات زنجیره‌ای به مهم‌ترین ابزارهای استحاله و فروپاشی نظام تبدیل شده بودند و مقام معظم رهبری نیز بارها بر این امر هشدار داده بود. بدینه است تصویب اصلاح‌آمیخته قانون مطبوعات،

ضریبه سنگینی بر این گونه مطبوعات وارد می‌ساخت و آنان را از پیگیری اهداف براندازنهشان ناکام می‌ساخت. به همین دلیل موجی از مخالفت‌ها از سوی افراطیون اصلاح طلب در داخل و دشمنان انقلاب در خارج، علیه این طرح به راه آفتد.

۹. روزنامه خرداد، ۷۷/۴/۱۹ در تیتر بزرگ صفحه اول خود نوشت: «کوی

رهبری انقلاب در جریان فتنه بصیرت» را به عنوان یک گفتمان راهبردی در مسیر روشنکری و شفاف‌سازی فضای فتنه‌آلود مطرح ساخت. مقام معظم رهبری در بیش از سخنرانی بعد از انتخابات، با صبر و حوصله مثال‌زنی، به صورت کام به گام و مرحله به مرحله خطوط فتنه را تبیین و حق را از باطل معرفی کرد.